
REGIONPOLITISKT PROGRAM 2018

KRISTDEMOKRATERNA I VÄRMLAND

**K
D**

Innehåll

1. Barn och familj
2. Ett tryggt och inkluderande Värmland
3. Kultur, fritid och turism
4. Natur och miljö
5. Näringsliv och infrastruktur
6. God ekonomisk hushållning
7. Hälso- och sjukvård
8. Närsjukvård och tandvård
9. Äldres villkor
10. Vård och stöd vid psykisk ohälsa

Barn och familj

"Människor utvecklas, mognar och mår bäst i små grupper. I den lilla gemenskap som en familj utgör får familjemedlemmarna möjlighet att ge och möta kärlek, omtanke och förståelse, men också ställas inför krav och ta ansvar. På det sättet anknyter familjen som gemenskap till människans djupaste behov – behovet att bli sedd och inte vara utbytbar."

Kristdemokraternas principprogram s. 91

Det är i mötet med andra människor vi formas som personer. Trygga familjer och andra nära gemenskaper är därför en förutsättning för ett väl fungerande samhälle. Ingen familj är dock den andra lik. Vår utgångspunkt är därför att familjen och andra nära gemenskaper själva så långt som möjligt ska ha makten att utforma den egna vardagen. Det offentliga uppgift är att ge stöd i detta.

Idag ser vi emellertid hur många politiker har en tendens att vilja styra och i alltför stor utsträckning lägga sig i hur människor väljer att utforma sin vardag. Det vill vi motverka. Men det finns också tillfällen då familjen inte är den trygga plats den borde vara. Då måste det offentliga finnas där, inte minst för barnens skull. Vi ser också hur vardagen för många familjer är svår att få att gå ihop. Upplevelse av stress, tidsbrist och otillräcklighet är något som många känner igen. Där har politiken en uppgift att skapa förutsättningar för att människor ska kunna utforma sin vardag så att stress, tidsbrist och upplevelser av otillräcklighet motverkas.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- varje familj ska ha möjlighet till stöd från en familjecentral.
- familjerådgivning ska vara tillgänglig för alla och samtal ska erhållas inom max fyra veckor.
- förtroendevalda och personal inom kommunen ska utbildas i hur Barnkonventionen ska beaktas och tillämpas.
- en dygnetruntöppen förskola ska inrättas vid Centralsjukhuset i samarbete med Karlstads kommun.
- strukturer för samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri ska utvecklas för att barn i behov av stöd ska kunna fångas upp i tid.
- Region Värmland ska prioritera att ta fram kvalitativa praktikplatser till de elever som går på vård- och omsorgsprogrammen som en del i säkrandet av framtida arbetskraft.
- en elevhälsogaranti ska finnas som innebär att varje elev ska kunna komma i kontakt med elevhälsan senast följande skoldag.

Ett tryggt och inkluderande Värmland

”Myten om den perfekta människan som ideal och norm riskerar att bli ett hot mot viktiga värden som delaktighet och solidaritet. Politiken måste förankras i en människosyn som både tillmäter människan ett absolut och okränkbart värde och erkänner att alla människor är olika med olika begåvning, intressen och förutsättningar.”

Kristdemokraternas principprogram s.68

Detta är en utgångspunkt för vår politik när det gäller personer med olika typer av funktionsnedsättning men även personer som på olika sätt hamnat i ett socialt utanförskap eller en social utsatthet. Gemensamt för oss människor är att vi är sociala varelser med behov av små, naturliga gemenskaper. Därför bör i normalfallet familjen och andra anhöriga ges en central plats i det stöd som ges. Insatserna ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafter som finns hos varje person - det personliga ansvaret ska alltid beaktas.

Risken för diskriminering och negativ särbehandling är något som måste beaktas. Idag finns tyvärr många som lever i olika typer av utsatthet, särskilt sårbara är barn i otrygga hem. Runt var femte barn lever exempelvis i förhållanden där båda eller någon förälder har ett riskbruk eller missbruk av alkohol. Alltför många ungdomar har även själva destruktiva dryckes- och drogvanor.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- Region Värmland ska utveckla arbetet med att upptäcka och förebygga våld i nära relationer liksom hedersrelaterat våld och förtryck. Ett kompetenscenter ska inrättas i samarbete med kommunerna.
- en handlingsplan ska upprättas för att motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism.
- personalen inom Region Värmland ska fortbildas för att kunna upptäcka tecken på radikaliserings och våldsbejakande extremism
- stödcentrum för unga brottsoffer ska skapas i samarbete med andra aktörer.
- avhoppjourer ska utvecklas, dit personer som vill lämna sitt kriminella liv kan vända sig.
- Region Värmland ska vara ett föredöme i att anställa fler personer med funktionsnedsättning.
- Region Värmland ska vara en förebild när det gäller att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vårdserviceteam i sjukvården och äldreomsorgen är en bra möjlighet för nyanlända att snabbt komma i arbete samtidigt som teamen underlättar för vårdens övriga medarbetare.
- det lokala näringslivet ska uppmuntras att delta i mentorskapsprogram för invandrare som vill starta eget.
- Region Värmland ska bidra med praktikplatser för nyanlända.

Kultur, fritid och turism

”Ett vitalt civilsamhälle är av stor betydelse eftersom engagemang i föreningar, frivilligorganisationer och samfund innebär demokratisk fostran och normöverföring. Det främjar också det personliga ansvarstagandet. Dessutom är det civila samhället en mötesplats där sociala kontakter skapas och utvecklas både inom och mellan generationer.”

Kristdemokraternas principprogram s.98

Ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och friluftsliv bidrar till ett samhälle där det är gott att leva. Något som också har stor betydelse för att skapa en attraktiv kommun eller region. Ett samhälle utan ett rikt kulturliv är fattigt och missar den inspiration som kulturella uttryck förmedlar. Det offentliga ska dock inte primärt utföra verksamheten, däremot i samverkan med civilsamhälle och näringsliv skapa förutsättningar för att medborgarna ska kunna erbjudas ett rikt och varierande kultur-, fritids- och friluftsliv.

Ett problem är att såväl ideellt engagemang som deltagande i kulturaktiviteter är ojämnt fördelat bland medborgarna. Samtidigt som engagemangsgraden generellt sett är hög i Sverige står många i socialt utsatta områden helt utanför det organiserade civilsamhället, personer som i större utsträckning även är arbetslösa. Detta är ett hot mot samhällsgemenskapen.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- ett besöksnäringsskuster i samarbete med Karlstads universitet ska bildas.
- Region Värmland ska sammanställa information och informera om de möjligheter till kultur, fritidsaktiviteter och friluftsliv som finns.
- Region Värmland ska verka för att vänerturismen utvecklas.
- personer med funktionsnedsättning ska ha en självklar tillgång till kultur- och fritidsutbud.
- kultur är en friskfaktor och ska vara ett naturligt inslag på regionens sjukhus.
- Stödet till civilsamhället ska demokratisäkras. Inget stöd ska utgå till organisationer som inte ställer upp på grundläggande demokratiska principer.
- stödet till civilsamhället ska utformas så att det inte inskränker organisationernas självbestämmande förutsatt att organisationerna står upp för demokrati och mänskliga rättigheter.
- Region Värmland ska i samverkan med kommuner näringsliv och civils slå vakt om att bevara och tillgängliggöra det lokala och regionala kulturarvet. Här fyller länets museum en viktig uppgift.
- Region Värmland ska ta initiativ för att ta fram en plan för hur scenkonsten i Värmland kan stärkas.

Natur och miljö

”Vi ska agera med en långsiktig helhetssyn med respekt för vår samtida omgivning och kommande generationer. Förvaltarskapet gäller både de egna personliga tillgångarna och de materiella värdena; miljö och naturresurser. Vi ska agera på ett sådant sätt att vi med stolthet kan överlämna frukterna av vårt arbete.”

Kristdemokraternas principprogram s.137

Förvaltarskapstanken är bärande del i den kristdemokratiska ideologin. På miljöområdet innebär det att vi inte får förbruka vår jord och dess tillgångar. Den kanske viktigaste miljöfrågan att arbeta med idag är att motverka uppvärmningen av jorden. Kommunen/landstinget/regionen har en särskild nyckelroll i arbetet att bygga ett samhälle där skadlig miljöpåverkan minimeras, energin är förnyelsebar, trafiksystemen hållbara, bostadsmiljöer sunda och där naturresurser tas tillvara i ett kretslopp.

Vid sidan av klimatfrågan är övergödning, utsläpp av gifter och hormonstörande ämnen, inte minst i barns närmiljö, utmaningar som måste hanteras. I många av våra städer är bristen på tysta miljöer ett problem att förhålla sig till.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- Region Värmland ska verka för närproducerade livsmedel används i alla delar av organisationen.
- upphandling av närodlade livsmedel ska främjas genom mindre omfattande upphandlingar för att fler och mindre leverantörer ska kunna medverka.
- kollektivtrafikens bussar ska ha fossilfria drivmedel.
- Region Värmland ska verka för att medborgarnas resvanor blir allt mer hållbara.
- hormonstörande ämnen ska fasas ut. Särskilt viktigt är detta i miljöer där barn och unga vistas.
- Region Värmland ska använda reningsprocesser med avancerad reningsmetod för att reducera läkemedelsrester och andra svårrenade produkter.
- Region Värmland ska verka för att beslut angående rovdjursförvaltningen i större utsträckning ska tas på regional nivå.
- Region Värmland ska verka för en större anpassning av strandskyddet utifrån lokala förutsättningar för att hela Värmland ska ges bättre förutsättningar att utvecklas.
- Skogsnäringen är mycket betydelsefull för Värmland. Därför måste äganderätten värnas.

Näringsliv och infrastruktur

”Ett konkurrenskraftigt och differentierat näringsliv är en förutsättning för det goda samhället och en god välfärd. Detta innebär i sin tur att ett gott klimat måste skapas och vidmakthållas för ett dynamiskt småföretagande, där enskilda människors idéer, kreativitet och entreprenörskap får möjlighet att blomma ut.”

Kristdemokraternas principprogram s.126

Möjligheterna för politiker att skapa jobb är högst begränsade, däremot kan vi bidra till att det blir lättare att driva företag. En kommun eller region med välmående och framgångsrika företag har lägre arbetslöshet, högre tillväxt och bättre förutsättningar att finansiera välfärden. Att förbättra attityderna till företagande är därför en angelägen politisk fråga. För kommunen handlar det om att skapa en förståelse för företagens situation och behov. Vi är även beroende av ett välfungerande och flexibelt utbildningssystem där människor i olika faser av livet kan utveckla sin kompetens.

Trots återhämtningen på arbetsmarknaden finns det alltför många som står utanför. Det rör sig framförallt om personer med ohälsa eller funktionsnedsättningar och personer med otillräcklig kompetens. Därtill finns idag en stor grupp förhållandevis nyanlända som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap om de inte kommer in på arbetsmarknaden. Samtidigt finns det brist på arbetskraft inom många områden. Här behöver kommunen i samverkan med arbetsförmedling och företag förbättra sitt matchningsarbete.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- det ska tas fram en policy mot osund konkurrens från verksamhet driven av regionen.
- de offentliga upphandlingarna ska förenklas genom mindre detaljstyrda upphandlingar och förenklade förfrågningsunderlag.
- mindre omfattande upphandlingar ska eftersträvas för att fler och mindre leverantörer ska kunna medverka.
- det ska ställas krav på kvalitet i upphandlingarna och det ska gå att följa upp vilken kvalitet som levereras.
- Region Värmland ska verka för att hela E18 bygga ut till minst 1+2 väg.
- Region Värmland ska verka för att det blir snabbtåg mellan Oslo och Stockholm.
- Region Värmland ska verka för att det finns polis närvaro i hela länet.
- kollektivtrafiken ska utvecklas genom att låta fler än elever åka med skolskjutsarna.
- utmaningsrätt och Lagen om valfrihetssystem, LOV ska tillämpas för att öka mångfalden av utförare inom olika delar av regionens verksamhet.
- Region Värmland ska ta initiativ för att bilda innovationssystem där olika aktörer från näringslivet, universitet och det offentliga samverkar för att främja innovationer.
- Region Värmland ska föregå med gott exempel då det gäller att anställa personer med någon form av arbetshinder, exempelvis funktionsnedsättning och språksvårigheter eller personer som är i behov av rehabilitering.
- Region Värmland ska tillämpa så kallade utbildningsanställningar inom sjukvården under specialistutbildning för att öka tillgången på kvalificerad sjukvårdspersonal.
- Region Värmland ska tillsammans med entreprenörer och investerare utveckla välfärden exempelvis genom innovationsupphandlingar och en större mångfald.

God ekonomisk hushållning

”Ett gott samhälle kan inte förverkligas utan en väl fungerande samhällsekonomi med politisk och personlig frihet i balans. Dessutom krävs en långsiktighet vilket förutsätter ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.”

Kristdemokraternas principprogram s.115

Ett välmående näringsliv och fler personer i arbete skapar de skatteintäkter som krävs för en fungerande välfärd. Men ett gott samhälle behöver även en väl fungerande offentlig sektor. Kommunen/landstinget/regionen har fått ett allt större åtagande, vilket innebär att arbetsgivaransvaret omfattar fler anställda och fler yrkeskompetenser. Det ställer större krav på styrning och uppföljning av sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter i verksamheterna. Det ställer också krav på ständiga prioriteringar, effektivisering och förnyelse av verksamheterna.

En utmaning för regionens ekonomi är att med en åldrande befolkning är det fler som ska försörjas. Ett liknande problem uppstår om vi får stora grupper som hamnar utanför arbetskraften på grund av misslyckade studier eller bristande integration. Detta i kombination med medborgare som successivt får allt högre förväntningar på vad det offentliga ska stå för riskerar att skapa en olöslig ekvation. Därför behöver vi föra en diskussion om vad vi faktiskt kan förvänta oss att det offentliga står för, men också hur kommunens/landstingets/regionens verksamhet kan utvecklas och bli mer effektiv.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- Region Värmland ska drivas med hög effektivitet och ett gott förvalterskap där kärnverksamheterna prioriteras.
- om förutsättningar finns ska skatten sänkas.
- styrning och uppföljning av sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter i verksamheterna ska återkommande utvärderas.
- brukarundersökningar och kvalitetsuppföljningar ska utföras regelbundet och redovisas öppet och lättförståeligt på Region Värmlands hemsida
- välfärdstjänsterna ska kunna levereras av en mångfald av utförare, bland annat genom att använda Lagen om valfrihetssystem, LOV, utmaningsrätt och Lagen om offentlig upphandling, LOU.
- Region Värmland ska inte överta föreningars och enskildas ansvar eller uppgifter, utan istället vara ett stöd.
- medarbetare ska så långt som möjligt erbjudas den tjänstgöringsgrad som önskas.
- omotiverade löneskillnader mellan olika grupper av anställda ska fasas ut i samband med lönerrevisioner. Särskilt uppmärksamhet bör ges åt könsrelaterade skillnader.
- Regionen ska ha tydliga uppförandekoder för att kunna ställa och följa upp sociala, miljömässiga och etiska krav vid upphandling.

Hälsa- och sjukvård

”Hälsa- och sjukvården ska utgå från att varje människa är unik och att alla människor har samma absoluta och okränkbara värde. Trygghet, tillit och självbestämmande är, utöver grundläggande värden som liv och hälsa, viktiga värden i hälsa- och sjukvården.”

Kristdemokraternas principprogram s.61

Sjukvården ska erbjuda tillgänglig och värdig vård av god kvalitet på likvärdiga villkor där det eftersträvas att inte i första hand se en sjukdomsbild utan hela människan. Hälsöfrämjande och förebyggande vård ska prioriteras och vara en naturlig del i alla vårdmöten. I sammanhanget ska påpekas att varje person har ett eget ansvar för att vidta de åtgärder som behövs för att kunna ha en god hälsa. Vården ska styras av tillgänglighet och flexibilitet utifrån den enskildes behov och önskemål. Att själv få välja vårdenhet eller vårdgivare är en självklarhet.

Idag finns dessvärre en oförsvarbar ojämlikhet inom sjukvården. Både vårdresultat och tillgänglighet skiljer sig åt mellan olika delar av landet. Cancervården är ett allvarligt exempel på detta. Vi ser också en tendens att vård ges på en nivå som inte är ändamålsenlig eller av personal som inte har rätt kompetens. Det leder både till resursslöseri och att patienten inte får bästa möjliga vård. Vi vill också understryka att hot och trakasserier mot personal är oacceptabelt och lagändring bör komma till stånd till stöd för att säkra en trygg miljö också på sjukvårdsinrättningar. Hälsa- och sjukvårdspersonal ska känna trygghet i sitt arbete.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT

- Region Värmland ska arbeta med utgångspunkt i en personcentrerad vård.
- staten ska ha huvudansvaret för sjukhusvården.
- kömiljarden ska återinföras i syfte att minska köerna inom hälsa- och sjukvården.
- en vårdplatsgaranti ska införas som ger varje patient rätt till en vårdplats på rätt klinik med rätt kompetens. Överbeläggningar är oacceptabla.
- vårdvalet ska utvecklas och gälla fler områden, även inom specialistvården.
- den palliativa vården ska byggas ut för att garantera alla en värdig vård i livets slutskede.
- Region Värmland ska i samverkan med kommunerna och utveckla arbetsformer för att på bästa sätt kunna möta och ge vård och omvårdnad för multisjuka och de mest sjuka äldre.
- utbildningsanställningar under specialistutbildning ska införas för att öka tillgången på kvalificerad personal.
- karriärtjänster ska införas för klinisk forskning för att stimulera vårdens utveckling.
- det ska finnas möjlighet att ha en fast läkarkontakt.
- närsjukvårdsplatser ska finnas på fler orter i Värmland.
- Region Värmland ska säkerställa att återkommande läkemedelsgenomgångar genomförs för äldre och multisjuka för att minska risken för felmedicinering.
- Region Värmland ska utveckla metoder kring automatiserade läkemedelsgenomgångar för att öka tillgänglighet och patientsäkerhet.
- fysisk aktivitet på recept bör användas som alternativ och komplement till medicinering.
- användandet av e-hälsa och välfärdsteknologi ska utvecklas för att öka tillgängligheten, kvaliteten och jämlikheten i vården. Detta innebär också att kontinuitet och uppföljning

förstärkas, inte minst när avstånden är stora eller då de fysiska förutsättningarna försvårar ett fysiskt möte med vården.

- det ska finnas särskilda barnskyddsteam för att upptäcka barn som far illa.
- vårdpersonalen ska ges fortbildning för att tidigare upptäcka tecken på barn som far illa samt om hur anmälningsplikten ska tillämpas.
- det ska finnas en vårdplatsgaranti inom förlossningsvården.
- den andra föräldern ska erbjudas att övernatta tillsammans med mamman efter förlossningen när så är aktuellt.
- för de som har långt avstånd till förlossningsklinik ska det erbjudas plats på patienthotell i väntan på förlossning.
- vid tidig hemgång efter förlossningen ska hembesök från BB erbjudas.
- arbetet vårdnära service ska vidareutvecklas där vårdpersonalen avlastas arbetsuppgifter, exempelvis administrativa tjänster, service i form av transporter och städning med mera.
- vårdcentraler med utökade öppettider ska finnas för att avlasta akutmottagningarna samt för att patienterna ska få vård av rätt kompetens.
- patienter med omfattande vårdbehov ska erbjudas en kontaktsjuksköterska.
- Region Värmland ska införa ett system med patientstödjare, där en patient med erfarenhet av sjukdomen ger stöd till nya patienter.
- samarbetet med Karlskoga sjukhus ska stärkas.
- Region Värmland ska undersöka möjligheten att stärka hälso- och sjukvårdssamarbetet med Norge.
- Region Värmland ska utveckla metoder för robotbedömning av remisser för att kunna ge besked följande dag.
- den palliativa vården ska utvecklas för att garantera alla en värdig vård i livets slutskede.

Närsjukvård och tandvård

”Hälsa, i vid mening allt från kost och motion till yttre miljö och relationer, handlar om att få leva ett så friskt liv som möjligt, utifrån sina egna förutsättningar. Hälsofrämjande arbete ska stimuleras. Sociala och ekonomiska villkor, arbetsmiljö och levnadsvanor är viktiga faktorer för

hälsoutvecklingen. Folkhälsoarbetet får därför inte inskränkas till hälso- och sjukvården utan kräver ett gemensamt ansvarstagande och samverkan mellan olika samhällsaktörer.”

Kristdemokraternas principprogram s.63

Primärvården utgör grunden i det svenska hälso- och sjukvårdssystemet och är den vårdnivå som ska tillgodose befolkningens basala och ofta förekommande behov av hälso- och sjukvård. Primärvården har också ansvar att stödja den enskilde i det förebyggande arbetet för en god hälsa. En god tandhälsa grundläggs tidigt i livet, därför behöver föräldrarna ges ökad kunskap genom barnhälsovården, folktandvården och skolan. Rätten att välja utförare ska vara en självklarhet inom såväl primärvård som tandvård.

På många håll behövs en större tillgänglighet som är anpassad till dagens behov. Det behövs också en bättre kontinuitet, om patienten hela tiden får träffa olika personer inom sjukvården bidrar det vare sig till trygghet, kostnadseffektivitet eller goda vårdresultat. Ytterligare ett problem är ökningen av livsstilsrelaterade sjukdomar.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- en kraftig satsning ska göras för att utöka öppettiderna på vårdcentralerna på kvällar och helger.
- i våra större kommuner ska det finnas dygnetruntöppna vårdcentraler.
- vård ska finnas tillgänglig så nära patienterna som möjligt.
- vårdgarantin ska skärpas så att alla inom 24 timmar får träffa den vårdkontakt som de har behov av att träffa.
- på vårdcentralerna ska fler professioner än läkare kunna fungera som första vårdkontakt, till exempel sjuksköterska, distriktssköterska, psykolog, arbetsterapeut eller fysioterapeut.
- vårdvalet ska vidareutvecklas, exempelvis ska den icke sjukhusbundna specialistvården kunna vara en del av vårdvalet och bli en integrerad del av närsjukvården.
- ungdomsmottagningarna ska vara tillgängliga för spontana besök och erbjuda goda öppettider anpassade till ungdomars skolgång, arbete och fritidsvanor.
- Region Värmland ska tillsammans med kommunerna i länet vidareutveckla arbetet med team med läkare och sjuksköterskor för att förstärka hemsjukvården och minska antalet återinläggningar på sjukhus av multisjuka och de mest sjuka äldre.
- fler mobila tjänster bör utvecklas, exempelvis mobil vårdcentral.
- det förebyggande hälsoarbetet ska prioriteras.
- alla över 75 år ska erbjudas årligen återkommande hälsosamtal och hälsokontroller
- e-hälsa ska utvecklas så att patienten kan använda olika plattformar för att komma i kontakt med och kommunicera med vården.
- vårdmötet ska kunna ske per telefon, eller i form av ett digitalt eller fysiskt besök beroende på patientens behov.

- digitala tjänster ska vara en del av vårdgarantin.
- primärvårdens arbete med missbruks- och beroendevård ska förstärkas
- apoteken ska ges en större roll inom vårdkedjan för stöd i egenvård och hälsoförebyggande insatser.
- vårdpersonalen ska ges fortbildning för att tidigare upptäcka tecken på barn som far illa och hur man tillämpar anmälningsplikten.
- förebyggande och uppsökande tandvård för barn och utsatta grupper ska prioriteras.
- Region Värmland ska verka för en större mångfald av vårdgivare inom specialisttandvården.
- ambuleraande tandvårdskliniker ska inrättas för att exempelvis kunna komma till boenden och skolor.

Äldres villkor

”Alla medborgare ska kunna åldras med värdighet. Det innebär att service, vård och omsorg ska vara tillgänglig och ges utifrån en helhetssyn på den enskilde med hänsyn till själsliga, andliga och materiella behov. Denna samhällsliga skyldighet innebär att äldreomsorgen måste vara väl utbyggd med hemtjänst och hemsjukvård, olika former av dagverksamhet samt ett varierat utbud av boendeformer.”

Kristdemokraternas principprogram s.59

Människovärdet beror inte på åldern eller den egna förmågan. Äldreomsorgen ska därför präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Vår utgångspunkt är att varje person bäst känner sina egna behov och att möjligheten till inflytande och valfrihet därför ska vara stort. Närhet och gemenskap är grundläggande mänskliga behov, något som det offentliga inte fullt ut kan tillfredsställa. Av denna anledning måste äldreomsorgen måna om goda relationer med anhöriga och ett gott samarbete med exempelvis anhöriga, föreningar, kyrkor och andra ideella krafter.

Tyvärr är ensamhet och passivitet bland äldre ett problem. Det finns också personer som inte får den omsorg de behöver och som ett resultat av detta drabbas av exempelvis undernäring men också oro och ångest.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- vården av våra äldre ska vara personcentrerad och utgå från hela människan.
- det ska införas ett äldrevaccinationsprogram.
- region Värmland ska samarbeta med kommunernas anhörigstöd. Det ska finnas tydlig information kring vilket stöd anhöriga har rätt till.
- region Värmland ska inrätta värdighetsgarantier. Dessa ska vara tydliga och konkreta samt innehålla tydliga redovisningar vad regionen förbinder sig till om inte värdighetsgarantin uppfylls.
- i samverkan med kommunerna ska arbetsformer utvecklas för att på bästa sätt kunna möta och ge vård och omvårdnad för multisjuka och de mest sjuka äldre.
- region Värmland ska tillsammans med kommunerna i länet inrätta team med läkare och sjuksköterskor för att förstärka hemsjukvården och minska antalet återinläggningar på sjukhus av multisjuka och de mest sjuka äldre.
- mobila enheter ska i inrättas i samverkan med kommunerna som kan ge vård i hemmet i de fall detta är en bättre lösning än inläggning vid sjukhus
- hemtagningsteam bestående av biståndsbedömare, fysioterapeuter, arbetsterapeuter och sjuksköterskor införs för att göra övergången från sjukhusvården till det egna boendet tryggare och anpassningen till vardagen bättre.
- användandet av välfärdsteknologi för såväl patienter, anhöriga som personal, bör utvecklas i syfte att öka trygghet, aktivitet och delaktighet samt stärka integritet och självbestämmande.
- en tjänst – ”Äldre direkt” – ska inrättas i samarbete med kommunerna dit det ska gå att vända sig för att snabbt och enkelt få vägledning och hjälp att komma till rätt instans.

- kollektivtrafiken ska tillgänglighetsanpassas inklusive av- och påstigningsplatser.
- en redovisning över vilka linjer och sträckor inom kollektivtrafiken som är tillgänglighetsanpassade ska genomföras. På dessa sträckor ska det finnas en tillgänglighetsgaranti.
- ideellt driven och idéburen vård och omsorg ska ges goda förutsättningar att växa fram och driva verksamhet.

Vård och stöd vid psykisk ohälsa

”Många drabbas någon gång under livet av psykisk ohälsa. Psykiatrisk vård och omsorg ska präglas av tillgänglighet och flexibilitet utifrån patientens behov. Särskild vikt ska läggas vid snabb och tillgänglig kompetens för barn och ungdom med psykisk ohälsa. Anhörigas vårdinsatser är en ovärderlig tillgång som behöver tas tillvara, synliggöras och uppmuntras. Men vård av anhöriga måste bygga på frivillighet.”

Kristdemokraternas principprogram s.63

Tre av fyra personer lever idag med egen psykisk ohälsa eller nära någon som är drabbad. Vid sidan av det lidande som psykisk ohälsa och sjukdom innebär leder det även till stora kostnader både för den enskilde och för det offentliga. För att minska lidande och sjukskrivningar är det viktigt att människor får rätt typ av stöd i rätt tid. Fortfarande finns dock mycket skam och social stigma kopplat till psykisk ohälsa vilket gör att människor avstår från att söka hjälp. Särskilt viktigt är att barn och unga får stöd i rätt tid då utbildning och framtidsplaner riskerar att spolieras av längre tid av psykisk ohälsa, därtill kommer risken för missbruk och andra riskbeteenden.

Idag ser vi hur allt fler lider av psykisk ohälsa, särskilt oroande är ökningen bland barn och unga. Köerna till såväl barn och ungdomspsykiatri som vuxenpsykiatri är oacceptabelt långa. Att barn tvingas vänta i år på en neuropsykiatrisk utredning ska inte få förekomma.

KRISTDEMOKRATERNA ANSER ATT:

- vårdcentralerna ska vara första linjens sjukvård även för att ta emot och upptäcka psykisk ohälsa.
- på vårdcentralerna ska kurator eller psykolog finnas som alternativ till läkare som primär vårdkontakt för personer med psykisk ohälsa.
- samverkan mellan psykiatri och socialtjänsten ska utvecklas för att bättre kunna stödja personer med psykisk sjukdom och sociala problem.
- levnadsvanorna behöver i större utsträckning lyftas när en person söker hjälp och stöd inom vården. Sömn, kost och motion samt att komma till rätta med missbruk är viktiga delar vid behandling av psykisk ohälsa.
- strukturer för samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri ska utvecklas för att barn i behov av stöd ska kunna fångas upp i tid.
- barn och ungdomspsykiatri ska förstärkas för att korta väntetiderna och kunna möta de behov som finns.
- barn- och ungdomspsykiatri ska stärkas mot självskadebeteende, självmordsförsök och självmord hos barn och unga måste intensifieras. Detta arbete ska ske i samverkan med elevhälsan.
- övergången mellan barnpsykiatri och vuxenpsykiatri måste förbättras. Vården måste utformas så att de unga vuxnas behov tillgodoses.
- det är viktigt att sänka trösklarna till psykiatri, en funktion ”Psykiatri direkt” ska därför införas med ett gemensamt telefonnummer inom hela länet.
- ”Första linjen” som idag vänder sig till barn och unga ska även provas för vuxna.
- personer med behov av återkommande kontakter med psykiatri ska ha rätt till en personlig kontaktperson.

- personalen ska ges återkommande kompetensutveckling för att kunna följa utvecklingen och använda de lämpligaste behandlingsmetoderna.
- möjligheten till nätbaserad behandling ska utvecklas och bättre tas till vara vid behandling av psykisk ohälsa.
- riktlinjer ska utarbetas för att i större utsträckning upptäcka somatisk sjukdom och ohälsa hos personer med psykisk ohälsa.
- fler personalkategorier behövs inom psykiatri för att i större utsträckning kunna ge vård anpassad till patienter med olika diagnoser.
- kompetenshöjning behövs inom såväl primärvården som missbruksvården för att bättre kunna upptäcka och behandla nätrelaterade missbruk som spelmissbruk och sexmissbruk.